

КРАЉЕВИНА
СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Александар I Карађорђевић
Краљ Срба, Хрвата и Словенца

Извор текста закона:
“Службене новине” бр. 294/21

ЗАКОН

О ПРИВРЕМЕНОЈ ПОМОЋИ ИНВАЛИДА И ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ, ПОМРЛИХ И НЕСТАЛИХ ВОЈНИКА КАО И НЕКИХ ГРАЂАНСКИХ РАТНИХ ЖРТАВА

ГЛАВА I

Члан 1.

Лица, која по овом закону, имају право на државну помоћ, јесу:

А.) Војни инвалиди.

Као војни инвалид у смислу овог закона сматра се онај држављанин:

а.) Који је као војни обвезник према закону о устројству војске Србије, Црне Горе, Аустро-Угарске, Бугарске или које савезничке државе, или као војник Краљевине С. Х. С. или

б.) као добровољац или четник обојег пола, или као усташ за наше уједињење вршио војну дужност и службу, и без сопствене кривице задобио рану или изгубио здравље или му се ово погоршало и то све у таквој мери, да се је његова способност за привредни рад смањила најмање за 20%.

Б.) Војни заробљеници.

Војни заробљеници имају, под условима предње тачке, права војног инвалида, ако су задобили озледу или болест, или им се ова погоршала приликом принудног рада у логорима.

В.) Грађански инвалиди.

Као грађански инвалид сматра се онај држављанин обојега пола, који је приликом војних операција (бомбардовања, бацања бомби, експлозија мина, гасова и т. д.) или због непријатељ

ских свирепстава без сопствене кривице претрпео исто што и војни инвалиди.

Г.) Нестали.

Као нестали у смислу овог закона сматра се онај, о коме у року од године дана после склопљеног примирја није стигла никаква поуздана вест.

Д.) Интернири и конфинирци.

То су од непријатеља из војних или политичких разлога усмрћена, интернирана или конфинирана лица, и њихове сиромашне породице и породице таквих, који су помрли у логорима и због болести, задобивене или погоршане за време интернације или конфинације.

Ђ.) Породице погинулих, помрлих и несталих војника.

Породице погинулих, помрлих и несталих војника имају право на државну помоћ под условима чл. 20. овог Закона.

Е.) Страни држављани.

За стране држављане инвалиде и породице помрлих ратника на нашем подручју, стара се наша држава, у колико је то дужна према међународним уговорима.

Члан 2.
Врсте помоћи.

Помоћ се даје:

- 1) бесплатним лечењем и вештачким удовима (протезама);
- 2) стручном обуком (професионалном реедукацијом);
- 3) потпором при оснивању или побољшању самосталног привредног положаја;
- 3а) давањем земље земљорадницима инвалидима као и средстава за земљорадничку производњу;
- 4) давањем права на продају дувана, срећака Класне Лутрије и других монополи-саних предмета;
- 5) давањем службе у јавној управи и самоуправним телима;
- 6) давањем радног места у јавним и повлашћеним предузећима као и посредовањем при добивању рада у опште;
- 7) разним повластицама;
- 8) бесплатном возњом;
- 9) пензијом (инвалидском потпором),
- 10) нарочитим додатком;
- 11) погребним трошковима и
- 12) помоћ удружењима ратних инвалида.

ГЛАВА II.

Члан 3.
Бесплатно лечење.

Сваки инвалид има право на једну привремену (радну) имедиатну и једну сталну (уметну, вештачку) протезу. Овде се подразумева и апарат, који одговара озледи и занимању (привредној струци) инвалида.

Инвалид има право на два пара ортопеских ципела, ако су му потребне. Њих може и доцније добити, према нахођењу лекара.

Протезе се израђују у државним радионицама. Министарство Социјалне Политике решиће наредбом, до које висине ће се наплаћивати и протезе, које би инвалид сам по својој вољи поручио код приватних предузећа.

Оправка протеза, које инвалид није покварио хотимице или својом немарношћу, вршиће се о државном трошку. Мање оправке може инвалид учинити ма где али те оправке морају бити у истини стручне и не смеју прекорачивати суме од 50 динара; у противном случају држава неће оправке исплаћивати.

Ако инвалид пре истека рока, одређеног за ношење протезе, ову поквари или изгуби, она му се даје и набавља само онда, ако се та штета десила без његове сопствене кривице.

Право на бесплатно, посебно или опште лечење има инвалид за све болести.

Болести задобивене или погоршане у току до 6 месеци после његовог разрешења од војне службе, или после повратка из ропства, сматраће се, ако нема противних доказа, као да су проузроковане или погоршане ратом.

Под бесплатним лечењем разуме се лекарска помоћ, лекови, трошкови за издржавање у заводима, или бар делимична помоћ за издржавање.

Министарство Социјалне Политике наредбом ће прописати начин упућивања на лечење код куће, у државним, грађанским, војни, самоуправним и приватним болницама, лечилиштима и бањама.

Сиромашна породица војног инвалида има за време његовог лечења права на његов лични додатак у смислу чл. 21. овог Закона, ако издржавање породице битно зависи од лица, које се лечи.

ГЛАВА III
Стручна обука.

Члан 4.

Сваки инвалид мора се стручно обучити за своје старо или које ново привредно занимање (позив) ако је то с обзиром на његово породично стање могућно и потребно за побољшање његовог здравственог, душевног или имовног стања.

Код сваке инвалидске болнице или код сваке државне обласне инвалидске управе саставиће се стручна комисија, која ће сваког инвалида упознати са природом и особинама појединих занимања и предочити му, која и каква му је стручна обука потребна и најподеснија. У овој комисији биће и представници инвалидских организација.

Члан 5.

Занатска обука (реедукација) инвалида за еснафске занате вршиће се у реедукационим школама Министарства Сбцијалне Политике или у реедукационим школама за инвалиде, отвореним по одобрењу овога Министарства од стране приватних лица, добротворних организације и страних мисија.

Члан 6.

Колико ће трајати обука појединих заната, одредиће школска управа у споразуму са стручним наставницима мајсторима, но ова не би требала, да траје мање од 6 месеци или више од 12 месеци.

Инвалиди, који докажу, да су код кога било мајстора или као самоуки радили какав заната најмање годину дана, стичу исто право на полагање мајсторског испита из еснафских заната као инвалиди, који су завршили обуку у једној од горе поменутих реедукационих школа. Ово се не односи и на остале занате радње, предвиђене чл. 13. Закона о радњама осим берберског заната.

Члан 7.

По завршеној обуци сваки инвалид стиче право на полагање мајсторског испита.

Члан 8.

Мајсторски испит стручно обучених инвалида састоји се из два дела:

- а.) општи део, где долазе основна знања: писање, читање, рачунање, основни књиговодства и преписке и пољопривредне енциклопедије и
- б.) стручни део, који је само практичан.

Испит се полаже у школи, у којој је инвалид учио занат или ако је занат учио код приватних мајстора или је самоук, онда полаже испит у једној од горе поменутих

школа, код којих постоје нарочите комисије за полагање мајсторског испита за инвалиде.

Члан 9.

При свакој реэдукационој школи комисија за полагање мајсторског испита стручно обучених инвалида састоји се од пет чланова: председник комисије је шеф одсека за стручну обуку Инвалидског Одељења Министарства Социјалне Политике, другога члана одређује Средишњи Одбор Удружења Ратних Инвалида, по могућству од чланова Инвалидске месне организације, трећег члана одређује Занатска Комора, по могућству између чланова месне еснафске управе, четврти је члан управитељ дотичне инвалидске школе.

Ова су четири члана стална и одређују се на 2 године. Као пети члан дејствују школски мајстори код којих су инвалиди занат учили, из кога испит полагају.

Сматра се да је кандидат испит положио ако су зато гласали најмање 3 члана, од којих један мора да буде школски мајстор или члан Занатске Коморе.

Члан 10.

По положеном испиту у року од три дана комисија шаље извештај Инвалидском Одељењу Министарства Социјалне Политике и Занатској Комори о резултату положених испита.

Члан 11.

Инвалиди, који полагају мајсторски испит добијају диплому као и све остало што им по положеном испиту припада најдаље за три дана по положеном мајсторском испиту. Диплому издају и потписују сви чланови комисије.

Овом дипломом инвалиди стичу лично право на протоколисање радње као и сва друга права еснафских и осталих мајстора, који су редовним путем испитани. Ово се право не односи на стручне деловође предвиђене у чл. 4. алинеја 2, 3 и 5 Закона о радњама.

Члан 12.

Ако инвалид не положи испит, он може да продужи обуку, ако то испитна комисија нађе за сходно обзиром на занат, који изучава као и на осакаћеност и марљивост ученика (инвалида). Но целокупна обука не би требала никако да траје више од 18 месеци.

Ако кандидат поново не положи испит, отпушта се и издаје му се уверење о трајању његове обуке са напоменом, да испит није положио.

Трошкове око издавања мајсторских диплома сноси Инвалидско Одељење Министарства Социјалне Политике.

Одредбе члана 5-12 важе за територију раније Краљевине Србије, Црне Горе и Војводине, а у осталим новоједињеним крајевима остају на снази тамо важећи обртни закони и прописи.

Члан 13.

Сваки инвалид има право на издржавање за време трајања стручне обуке.

Ако се инвалид стручно обучава у заводу, у коме се даје стан и храна, он има право на потпуно издржавање, ако се пак обучава изван таквог завода, тада добија државну потпору, коју ће одредити надлежна инвалидска обласна уцрава.

За време стручне обуке инвалид има поред пензије право на плату према стварној вредности свога рада, од које му се плате издаје месечно изврстан део, а капитализовани остатак приликом свршетка обуке. Ова плата износи у првом месецу најмање 1.-динар, у другом 11/2 динара, а у трећем и надаљим месецима најмање 2.-динара за сваки радни дан.

Сиромашна породица инвалида, има за време његове стручне обуке право на његов лични додатак у смислу чл. 21. овог Закона.

Инвалид, коме је потребна стручна обука, а не би хтео да се стручно изучи, или који би своју обуку занемарио, губи право на једну или више или и на све врсте државне помоћи, осим пензије. Али инвалид, који се ода прошњи, премда би се могао стручно обучити и оспособити за рад, губи право и на пензију.

О одузимању тих помоћи решавање његов надлежни инвалидски суд (обласни инвалидски одсек).

Старешине инвалидских школа и течајева имају право, да у случају потребе дисциплински казне инвалиде према прописима кућнога реда за дотичне заводе.

Стручна обука инвалида вршиће се у првом реду у јавним и приватним пољопривредним, занатским, трговачким и другим стручним пжолома, у којима је то могућно; у јавној и самоуправној служби. Према потреби Министарство Социјалне политике може отворити нарочите инвалидске школе и течајеве за пољопривреду, занатску, трговачку и другу стручну обуку инвалида. Исто тако инвалиди, њихова деца и сирочад помрлих лица из чл. 1., и после навршене 16. године имаће првенствено право да као државни питомци буду послани у иностранство на школовање.

Богаљаста деца личних инвалида, палих ратника, као и оних лица, која је непријатељ усмртио из војних или политичких разлога, примаће се бесплатно у нарочите инвалидске школе.

Министарство Социјалне Политике ће по саслушању привредних тела одредити поједина велика пољопривредна, индустријска, трговачка, и превозна предузећа, која треба да приме инвалиде/на стручну обуку.

Министар Социјалне Политике се овлашћује да у споразуму са надлежним Министарствима, изда наредбу, како би се скратило трајање наставе и олакшало самостално занимање стручно извученог инвалида.

ГЛАВА IV

Потпоре при оспивању или побољшању привредног положаја и разне повластице.

Члан 14.

Поклони и зајмови,

Инвалиди, који су свршили стручну обуку и положили испит за мајсторе примиће према финансијској могућности поклон у новцу за набавку алата, потребног за обављање дотичног заната. Набављени алат сматра се за три године као државна својина под надзором Инвалидског Одељења Министарства Социјалне Политике (Обласног Инвалидског Одсека), који им га може одузети, ако се покажу недостојним поклона.

Поред тога примиће према финансијској могућности горе поменути инвалиди на име позајмице до 2.000 динара за две године без камате, без обзира на врсту заната.

Ако који инвалид не би употребио ову позајмицу за циљ, за који му је дата или

ако је не би вратио у року, губи право на све врсте државне помоћи сем права на лечење и пензију.

Горњу потпору у виду поклона могу добити и они инвалиди, који нису свршили стручну обуку, ако се легитимирају мајсторским писмом, да су изучени мајстори.

Потпори у виду поклона или позајмице могу добити сви инвалиди и породице осталих лица, заштићених овим Законом, које Инвалидско Одељење Министарства Социјалне Политике (Инвалидски Одсек) у споразуму са удружењима ратних инвалида, нађе вредним и достојнима те потпоре.

Члан 15.

Давање права на продају дувана, срећака Класне Лутрије и осталих монополисаних предмета.

Малопродавнице дувана даваће се искључиво само инвалидима и сиромашним породицама погинулих, помрлих и несталих ратника, као и сиромашним породицама помрлих јавних службеника.

Варошке-малопродавнице даваће се првенствено Удружењима Ратних Инвалида. Од прихода продаје подмириваће Удружење плату и одговарајући проценат добити (чисте зараде) особља запосленог код продаје. Од остатка иде у јемствени фонд, за кауцију монополској управи 50% све дотле, док овај фонд не достигне висину јемства свих дуванских концесија датих организацији; 25% иде у “Народни фонд за инвалиде и породице погинулих”, а преостатак у корист свих чланова организације.

Управа Државних Монопола даваће сваке године 4 % од целокупног прихода од велико-продаје дувана у касу “Народног фонда за инвалиде и породице погинулих”.

Садашњим имаоцима продавница дувана, у колико они нису заштићени овим чланом, исте се отказују. Ово имају извршити комисије, састављене од изасланика Министарства Социјалне Политике, Министарства Финансија, Инвалидске Организације и заступника досадањих ималаца. Овим последњим има се после правично одмереног рока одузети или им се може кад то захтевају друштвени обзир оставити до даље одлуке под условом, да се и код таквих продавница свима члановима обезбеди учешће у добити у смислу овога члана.

У споразуму са Министром Социјалне Политике прописује Министар Финансија све потребне подробне прописе, нарочито у погледу олакшнице јемства и набавне цене, деобе већих продавница у више мањих и спајања више мањих у једну већу продавницу.

Један део чистог прихода Државне Класне Лутрије, који ће одредити Министар Пољопривреде и Вода у споразуму са Министром Социјалне Политике, ићи ће у “Народни фонд за инвалиде и породице погинулих”.

Члан 16.

Службе.

1. Лицима, из чл. 1. напшм држављанима, задржава се искључиво или првенствено право на одговарајућа места у јавној и самоуправној служби.

2. Лица, из чл. 1. која су имала пре догађаја, који им даје обележје лица из члана 1, коју од поменутих служби, имају право на исту или сличну службу, ако су за њу телесно барем делимично а стручно потпуно спремна. У том погледу важе и за њих прописи о стручној обуци инвалида.

3. Нарочите комисије, које ће саставити Министар Социјалне Политике, од

преставника власти, означити службе, прописати услове и старати се, да се ова службена места правично поделе.

Члан 17.

Радна места и посредовање при добијању рада (Берзе Рада).

Лица, из чл. 1., која су пре догађаја који им даје обележје у смислу овог Закона, била запослена у каквом јавном или овлашћеном или из јавних средстава подупираном предузећу, имају права на исти или на сличан положај у истом предузећу. У ту сврху могу се отказати радна места здравим радницима, у првом реду странцима.

У споразуму са надлежним Министарствима и по саслушању привредних установа Министар Социјалне Политике може обавезати већа пољопривредна, индустријска, трговачка и превозна предузећа, да приме на рад инвалиде, који су и поред своје телесне озледе постали способни за који рад у дотичним предузећима после нарочито стручне обуке.

Остала лица, ако су стручно спремна, имају после инвалида у првом реду право да буду примљена на радна места у поменутих предузећима.

У случају спора у погледу стручне способности то питање ће решити нарочита комисија, састављена од представника Државне Инспекције Рада, инвалидске организације, сопственика предузећа и код њега запослених радника. Иста комисија ће у случају спора одредити плату према стварној вредности рада. Државна помоћ не сме бити разлог за смањивање плате.

При давању нових повластица држава ће обавезати повластичаре, да у првом реду запосле лица из чл. 1.

Лица из чл. 1., имају права и на бесплатно посредовање рада путем постојећих државних берза рада.

Члан 18.

Разне повластице.

Инвалидске организације имају у првом реду право при давању разних повластица (гостионица, биоскопа и т. д.) код закупа државног имања и прихода (лов, риболов и т. д.).

Та предузећа могу инвалидске организације предузимати и водити у сопственој управи (режији) или у споразуму са државном влашћу уступити у првом реду лицима из чл. 1. или осталим приватним лицима и предузећима.

Лица из чл. 1., имају првенствено право:

а) на разна слободна места у заводима, за које држава плаћа трошкове за издржавање;

б) на благодејања (стипендије), ако нису у смислу нарочитих правила задржана за друга лица;

в) на ослобођење пореза и такси на све врсте новчане и материјалне помоћи у смислу овог и осталих закона; извршење (егзекуција) на њих може се вршити само за издржавање (алимента) и за наплату позајмица примљених напред на рачун свих врста помоћи, ако су употребљене у смислу овог Закона;

г) на разне повластице, дане прописима о извођењу аграрне реформе;

д) инвалидске организације лица из чл. 1., и њихове привредне задруге и удружења у којима су чланови у првом реду лица из чл. 1., имају првенствено право

при набавкама предмета потребних за јавну управу.

Тачка а) и б) овог члана важе за децу и после навршене 16. године.

Члан 19.

Бесплатна возња.

Инвалид има право на бесплатан одлазак и повратак железницом, поштанским колима и државним аутомобилом, кад по наредби које власти путује на лекарски преглед, ради израде и оправке протеза, кад путује у болницу, лечилиште, бање и школе.

Инвалид, који не може да се креће, ако је сиромашног стања, има право на подвоз колима до станице или пристаништа.

Кола ће набавити општина, из које инвалид полази, а општини ће Министарство Социјалне Политике на њен захтев надокнадити трошак.

ГЛАВА V

Члан 20.

Пензије.

I. Војни инвалиди и породице погинулих, помрлих и несталих војника, као и њима уподобљена лица уживају пензију према следећим законима и уредбама:

1.) У Србији и Црној Гори по закону о потпори војних инвалида и породица погинулих, од рана умрлих или несталих војника од 8. Јула 1878. год. са доцнијим изменама и допунама од 19-I-1879; 6-IV-1881; 3-1-1883; 26-VII-1886; 28-III-1888; 24-I-1896; 29-VII-1898; 10-IV-1902. и 10-IV-1914. год.

Закон о потпори војних инвалида од 10-IV-1914. има се протегнути на инвалиде и породице погинулих ратника од 1875. год. па надаље. Ово важи и за инвалиде-усташе, добровољце и четнике из Србије и Црне Горе рачунајући и Стару Србију, Босну и Херцеговину.

2.) У Хрватској и Славонији, Босни и Херцеговини и у Банату, Бачки и Барањи: по бившем угарском законском чланку LI из 1875 и по законском чланку XX. из 1887, са свима доцнијим изменама и допунама.

3.) У Словеначкој: а) по закону од 27.-XII-1875, ДЗБр. 158, и по закону од 27.IV.1887. ДЗБр. 41, са свима доцнијим изменама и допунама и б) по уредби Покрајинске Владе за Словеначку, "Урадни лист" бр. XXVII. из 1918. год.

4.) У Далмацији: по законима и уредбама наведеним под тач. 3. а), а за војнике инвалиде по наредби Покрајинске Владе за Далмацију, по којој примају инвалиди за сваких 10% неспособности 100круна годишње као основну пензију.

II. Од 1.-IV.-1921. год. па у будуће имају у Србији и Црној Гори право на инвалидску потпору и оне породице погинулих, помрлих и несталих ратника, којима потпора раније није била досуђена, јер су плаћали више од 15 дин. непосредног пореза, или је пак била досуђена а доцније због повишице пореза обустављена, или које се у опште за потпору нису пријавиле, јер су плаћале више од 15.-дин. непосредног пореза. У свим тим случајевима имају такве породице право на инвалидску потпору под условом да не плаћају више од 30 динара непосредног пореза.

III. Трогодишњи рок пријаве за породице ратника из ратова 1912. и 1913. год. за тражење инвалидске потпоре, који је одређен у чл. 35. Закона о потпори војних инвалида, почиње тећи по истеку 6 недеља од дана објављене демобилизације у 1920. години.

IV. Тако исто од 1.-IV.-1921. год. па у будуће имају право на инвалидску потпору и она лица, побројана у чл. 3. Закона о потпори војних инвалида као и породице погинулих, помрлих и несталих ратника, које после смрти инвалида имају још кога храниоца или таквог храниоца доцније добију, но под условом, да и тај хранилац плаћа мање од 30 динара непосредног пореза.

V. Ово право потпоре од 1.-IV.-1921. па у будуће признаје се и оним инвалидима односно њиховим породицама као и породицама погинулих, умрлих и несталих ратника, који су пошто су издржали све тегобе при одбрани домовине 1915. напуштајући границе Краљевине Србије пре 1912. г. подутицајем опште изнурености и неизвесности о будућности саме домовине, пошто. нису били обавештени о циљу и могућности даљег повлачења клонули духом и предали се непријатељу. Ово право на потпору признаје се само онима, који су у војсци били редови или каплари.

VI. Од 1.-IV.-1921. године па у будуће у Словеначкој поново се признаје право на пензију инвалидима, који су после ујединења од наншх надлежних власти били оглашени за инвалиде са 20-25% инвалидности. Они ће примати на име пензије онолико колико примају у Словеначкој инвалиди од 25-50% инвалидности.

VII. На територији Баната, Бачке и Барање додељиваће се заостале пензије од 1.-X1.-1919. год. даље.

VIII. У новоприсаједињеним покрајинама признаје се од првог дана оног месеца, који ће бити први после обнародовања овог Закона, право на пензију у износу удовичке пензије и родитељима и малолетној браћи и сестрама, под условом да су та лица сиромашног стања т. ј. да не плаћају више од 30 динара непосредних пореза, у које се не рачуна ни порез на личност, ни инвалидски порез, ни порез на пензију, неспособна за привредни рад, те да је пало лице било њихов једини или главни хранилац и да није оставио своју удовицу или сирочад. Сва горе поменута лица не могу примити више него би примила удовица погинулог војника.

IX. Деца могу и после пунолетства уживати државну помоћ ако докажу да су због телесних или душевних мана спречена, да сама зарађују, или ако се школују до навршене 23. године.

X. Жени и деци несталих војника признаје се привремена пензија према законима за војне удовице, који важе у крају њиховог сталног боравишта, све дотле, док се поуздано не утврди смрт њиховог храниоца или док се овај не врати.

XI. Право на пензију признаје се под условом, да на име непосредних пореза не плаћају више од 30 динара, у који се износ нема урачунати ни порез на личност ни инвалидски порез Ни порез на пензију, и породицама оних лица, која је непријатељ из војних или политичких разлога лишио живота, или која су због крффинирања или интернирања помрла.

XII. Право на пензију војног инвалида, имају под условом, да на име непосредног пореза не плаћају више од 30 динара, у који се износ нема урачунати ни порез на личност ни инвалидски порез ни порез на пензију и бивши интернирци и конфинирци као и оне жртве непријатељског свирепства, који су се због тога разболели или им се здравствено стање у таквој мери погоршало, да су постали неспособни у смислу чл. 1. овог закона.

XIII. Удовица у смислу овог закона не губи право на пензију, преудајом за војног инвалида, чија неспособност за привредни рад износИ више од 50% инвалидности. У случају преудаје за које друго лице, даће јој се, ако за њу важећи закон није по њу повољнији одмах после венчања на име спреме, износ двогодишње њене пензије,

без додатка о коме је реч у чл. 21. овог закона. Ово важи само за оне удовице, које су једини уживаоци пензије, т. ј. које немају деце ни родитеље.

XIV. Досуђивање пензија спада у надлежност Министарства Социјалне Политике.

У Србији и Црној Гори решавају о праву на пензију нарочити Инвалидски Судови код "Окружних Заштита Инвалида, Деце и Младежи", а у новоприсаједињеним покрајинама Инвалидски Одсеци Одељења за Социјалну Скрб код покрајинских управа.

ГЛАВА VI.

Члан 21. Додатак.

Лицима, која по члану 20. овог закона имају право на потпору или на пензију, признаје се месечни додатак под следећим условима:

Ако имају своју кућу / Ако немају своју кућу те плаћају кирнју за стан

I. Потпуни инвалиди: т.ј. они који су: потпуно слепи, потпуно луди, потпуно укочени у свим зглобовима, потпуно узети на целој једној страни (hemiplegia), неизлечиво обострано узети у сплету живаца (plexus), они, који су изгубили обе руке или ноге до близу кукова или из кукова или истовремено једну руку и једну ногу, они који су истовремено узети у обе ноге, бешику и црева услед повреде кичмене мождине, примаће 240 дин. / 300. дин.

О признавању додатака за инвалиде ове врсте решаваће Инвалидско Одељење Мин. Соц. Политике (Обласни Инвалидски Одсек), који ће и за све друге незавршене процесе тешких обољења у развићу н. пр.: прогресивна парализа, туберкулоза у прогресивном стадију, сушење кичме (tabes), у сваком случају на напоје одређивати помоћ према стању оболења.

Ако имају своју Ако немају своју кућу те плаћају кирију за стан

II. Тешки инвалиди: т. ј. они почев од 70%-100% инвалидности примаће 56. -,, / 70. -,,

III. Полу-инвалиди са барем 50%-60% инвалидности примаће 28. -,, / 35. -,,

IV. У Словенији и Далмацији због веће основне пензије смањују се напред предвиђени додаци за толико, за колико укупни износ пензије са додацима не би смео прећи преко суме, коју ће у осталим новоуједињеним покрајинама на име пензије, рањеничког додатка и додатка по овом закону примати инвалид редов исте категорије.

V. Предње додатке уживаће инвалид и онда, кад се привремено налази на бесплатном лечењу или на школовању.

VI. Породица, у којој има највише до 2 брачна или ванбрачна а за своје призната детета палог, умрлог или несталог војника или од његових браћа или сестара или од једних и других највише два:

а.) испод навршене 16 године;

б.) ако се школује до навршене 23 године;

в.) без икаквог ограничења на године, кад се уверењем државног лекара утврди њихова стална неспособност за сваки привредни рад, примаће без обзира на број осталих породичних чланова 40. дин. / 50 дин

VII. Допатак предвиђен тач. VI овог члана признаје се и оним породицама палих,

помрлих и несталих војника, у којима нема такве деце о којој је реч у тач. VI. под условом:

а.) да је удовица старија од 45, а родитељи од 50 година;

б.) удовицама млађим од 45, а родитељима од 50 година, ако се уверењем државног лекара утврди њихова стална неспособност за сваки привредни рад.

VIII. Незбринута ратна сирочад без оца и мајке, испод навршене 16 године примаће:

а.) ако је једно једино незбринута сироче у породици 48. -,, / 60. -,,

б.) ако је двоје незбринуте сирочади у породици 72. -,, / 90. -,,

в.) ако је троје незбринуте сирочади у породици 96. -,, / 120. -,,

Породица, у којој има само сирочади без оца и мајке, која су већ навршила 16 година примиће додатак 40 -,, / 50 -,,

IX. Инвалиди-резервни официри и породице, палих, умрлих и несталих резервних официра у ново уједињеним покрајинама примаће додатке по постојећим законима и уредбама.

Инвалиди-резервни официри, који се у смислу тач. I. овог члана имају сматрати потпуним инвалидима и породице палих, умрлих и несталих резервних официра, којима припада пензија по српском закону о потпори војних инвалида из год. 1914. примаће 360. -,, / 450. -,,

Инвалиди-резервни официри почев од 70-100% инвалидности примаће 300. -,, / 375. -,,

Инвалиди-резервни официри са барем 50-60% инвалидности примаће 240. -,, / 300. -,, /

X. Деци личних инвалида из тачака I, II, III и IV. деци, браћи и сестрама из тачака VI и VII., резервних официра и породица палих, умрлих и несталих резервних официра из тач. IX. овог члана, ако су испод 16 година, или ако се школују до навршене 23 године или доживотно ако се уверењем државног лекара утврди њихова стална неспособност за сваки привредни рад, признаје се за свако дете односно брата или сестру понаособ преко броја 2 месечно још 8 односно 10 динара, према томе да ли имају своју кућу или морају плаћати кирију за стан.

Овима се уподобљавају сирочад без оца и мајке понаособ преко броја 3 ако су испуњени и сви остали услови ове тачке.

XI. У знак признања за њихове Жртве за наше ослобођење и уједињење признаје се војним инвалидима, породицама палих, помрлих и несталих војника и ратној сирочади без оца и мајке у Србији и Црној Гори, у новоуједињеним покрајинама инвалидима добровољцима и породицама палих, помрлих и несталих војника добровољаца, којима припада потпора по српском закону о потпори војних инвалида из год. 1914., а у целој земљи бившим интернирцима и конфинирцима као и оним жртвама непријатељског свирепства, која су услед тога постала инвалидима, и породицама оних лица, која је непријатељ лишио живота или која су због конфинирања или интернирања помрла, признаје се додатак у двоструком износу под условима тачака II, III, VI, VII, VIII, IX, и X. овог закона.

XII. Немају право на додатак:

а.) лица, која већ примају из јавних тј. државних или самоуправних средстава додатак на скупшћу:

б.) лица, која су од Аграрне Реформе примила бесплатно земљиште било у својину, било на бесплатно уживање;

- в.) деца смештена бесплатно у неком заводу;
г) лица, која на име непосредних пореза плаћају више од 30 динара.

Износ од 30 динара одређује се у појединим областима чисто без икаквих приреза на основу пореских закона, који су у дотичној области важили у финансијској години 1920-21. Повећање пореза, која долазе услед доцнијих измена пореских односно финансијских закона као и инвалидски порез, порез на пензије и лични порез не узимају се у обзир код одређивања износа од 30. -дин.

Члан 22.

Страним држављанима и оним лицима, која по Сен-жерменском, Нејском и Тријанонском Миновном Уговору имају право избора (опције), исплаћиваће се њихова пензија и додаци, ако страна држава даде изјаву да ће нашој држави повратити суме исплаћене у случају, да дотично лице стиче држављанство оне државе.

Сва лица и породице таквих лица, који су држављани Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца али су онеспособљени или су пали као добровољци необвезници бивше Аустро-Угарске. Бугарске или које друге непријатељске војске, немају права на помоћи у смислу овог закона.

Члан 23.

Погребни трошкови.

Сиромашним ратним инвалидима Министарство Социјалне Политике (Обласни Инвалидски Одсек) мора одредити у име погребних трошкова најмање 300 динара.

ГЛАВА VII

Члан 24.

Губитак права на помоћ.

Губе право на сваку врсту помоћи по овом закону и криви су у смислу кривичног закона те узајамно одговарају за штету, нанесену држави, сва лица, која би кривичним путем покушала или у истини постигла или помогла ма коме да дође до помоћи у смислу овог закона.

Лицима, за које се истрагом утврди, да чине злоупотребу са разним врстама помоћи тиме, што се одају прошњи, пијанству, коцкању, блуду или предузећима упереним против државе, или намерно или немарношћу у знатној мери занемарују себе или своју породицу у материјалном или моралном погледу може се за увек или на извесно време одузети једна или више или све. врсте државне помоћи по овом закону.

Таква лица, може Министарство Социјалне Политике склонити у нарочито реэдукационе заводе или их на који други начин збринути, а њиховој невиној, сиромашној породици може доделити помоћ, одузету њиховом породичном члану или се постарати за њу, како то захтева поједини случај.

О одузимању тих помоћи решаваће надлежни Инвалидски суд (Инвалидски Обласни Одсек).

ГЛАВА VIII.

Члан 25.

Организација инвалида и породица палих ратника.

Сва лица, која по овом закону примају државну помоћ, имају да се удруже у окружне (жупанијске односно котарске) инвалидске одборе, а према потреби и у среске (котарске, градске) и месне инвалидске пододборе. Окружни инвалидски Одбори једне области удружују се у обласни инвалидски одбор, а обласни инвалидски одбори удружују се у једно "Инвалидско Удружење Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца".

Правила Инвалидских Удружења одобрава Министарство Социјалне Политике.

Инвалидска Удружења имају право да заступају код свих власти своје чланове, нарочито пак да суделују и уживају разна права и повластице у смислу овог и осталих закона.

ГЛАВА IX.

Члан 26.

Државни инвалидски органи.

Министарство Социјалне Политике, има као своје непосредне подручне органе за послове по овом закону:

У Србији и Црној Гори:

I. Окружне Заштите Инвалида, Деце и Младежи са указним секретаром као старешином канцеларије. У надлежност Окружних Заштита Инвалида, Деце и Младежи спада:

1.) Евиденција и социјална статистика свих лица, која у дотичном округу примају државну помоћ по овом закону;

2.) Извођење овог и осталих закона, у колико то не би спадало у надлежност које друге власти, нарочито пак:

а.) примање молби, жалби, оверавање изјава, поднашање предлога за разне врсте помоћи;

б.) извршење одлука и потпора по наређењу власти као и надзор над правилном употребом разних помоћи;

в.) упућивање на лечење, стручну обуку, службу или радно место;

г.) евиденција свих повластица служби и радних места, којима би се могла користити лица заштићена овим законом,

д.) издавање објава за бесплатно путовање;

ђ.) одржавање везе са инвалидским удружењима и добротворним установама у округу;

е.) надзор над радом инвалидских удружења у округу.

II. Код сваке Окружне Заштите Инвалида, Деце и Младежи постоји један Инвалидски Суд, који састављају: један указни чиновник (по могућности правник), један представник Окружног Инвалидског Одбора и секретар Окружне Заштите Инвалида, Деце и Младежи.

Прва два члана Инвалидског Суда поставља Министарство Социјалне Политике и то: указног чиновника на предлог председника Првостепеног Суда, представника инвалида на предлог Окружног Инвалидског Одбора, а где ових нема, на предлог Средишњег Одбора Удружења Ратних Инвалида.

Представници инвалида и породица палих могу да буду и жене.

Сваки члан Инвалидског Суда мора имати два заменика.

Код сваког Инвалидског Суда постоји државни заступник, кога од судских чиновника одређује председник Првостепеног Суда у дотичном округу. За заступника државе за Београд и београдски округ одређује државни правобранилац једнога од својих чиновника.

III. У Београду постоји Врховни Инвалидски Суд, који у последњем степену расправља о стицању и губитку инвалидске потпоре. Врховни Инвалидски Суд састављају: један судија, кога одређује Министар. Правде, један представник Министра Социјалне Политике, један представник Министра Финансија и један представник Инвалида и породица палих ратника, кога одређује Министарство Социјалне Политике на предлог Средишњег Одбора Удружења Ратних Инвалида.

Сваки члан Врховног Инвалидског Суда има свог заменика.

Према потреби Министар Социјалне Политике може образовати више одељења Врховног Инвалидског Суда, укинути поједине Окружне Заштите Инвалида, Деце и Младежи и Инвалидске Судове а њихове послове доделити некој другој Окружној Заштити Инвалида, Деце и Младежи или неком другом Инвалидском Суду.

Б.) У ново присаједињеним крајевима:

IV. Покрајинске односно обласне управе са одељењима за социјалну скрб и Инвалидски Одсек у Новом Саду.

У њихову надлежност спадају сви послови под тачкама I. и

II. овог члана нарочито пак:

а) оснивање, управа и надзор разних завода за лечење, старање за стручну обуку и друштвено побољшање лица, која су заштићена овим законом.

б) састав и водство комисије у смислу чланова 4, 9, 15, 16, 17. овог Закона.

в) одржавање везе са добротворним установама и Обласним Инвалидским Одборима и надзор над њиховим радом.

У предњем ставу под а) б) и в) наведене послове за Србију и Црну Гору вршиће Министарство Социјалне Политике непосредно.

ГЛАВА X.

Члан 27.

Поступак.

А.) *Пријава за преглед личних инвалида.*

Свако лице, које је задобило озледу или болест или му се ова погоршала услед вршења војне службе или услед једнога од осталих разлога чл. 1. треба да се пријави за преглед општини, у којој станује и која ће од њега затражити све доказе о његовој војној служби, о узроку и врсти онеспособљености те испунити прописани образац за саслушање.

Пријаву може поднети лично сам или друго које лице у његово име.

Општина ће саслушање дбставити Команди надлежног војног округа заједно са документима.

За оне инвалиде, који се налазе по Инвалидским заводима, испуниће саслушања управа дотичног завода.

За лица, која бораве у иностранству, испуниће саслушање дипломатски или конзуларни представник наше државе на страни.

Члан 28.

Комисија за преглед инвалида.

Комисија за преглед инвалида може бити амбулантна или стална са седиштем у команди сваког војног округа, а састављена је овако: један виши официр, који је председник комисије, два лекара од којих је један војни а други грађански, један представник Окружног Инвалидског Одбора и један представник Министарства Социјалне Политике.

Члан 29.

Командант војног округа известиће општину о дану и месту прегледа дотичног инвалида, који треба да на одређени дан предстане комисији за преглед.

Ко не дође на време на преглед а не оправда изостанак, казниће се на предлог комисије од стране надлежне власти губитком инвалидске потпоре и додатка до новог прегледа.

Члан 30.

На основу аката и изјаве представника општине, из које је инвалид, утврђује се идентитет лица, које има бити прегледано.

Да се утврди, да ли се једном лицу може према чл. 1. овог закона признати обележје (класификација) инвалида, прочитаће се сва акта, која се на њега односе, а свима је члановима комисије слободно, да постављају питања, како би се што боље расветлио начин и околности, под којима је дотично лице задобило озледу или болест или му се ова погоршала и да би се утврдила чињеница, да ли инвалид није сам крив за задобијање или погоршање озледе или болести.

После тога доносе сви чланови комисије већином гласова одлуку о томе, има ли се дотично лице сматрати инвалидом. Ако комисија огласи неко лице способним за војну службу, известиће о томе команду надлежног војног округа, да га распореди на војну дужност према годинама старости односно ради задужења војницом.

Према овоме може неко бити до извесног степена оглашен за инвалида и у исто време способан за извесну војну службу.

У случају, да прегледани није признат за инвалида, доноси се писмено решење, које потписује председник комисије и исто одмах саопштава прегледаном лицу.

Члан 31.

Ако комисија нађе, да прегледано лице има услове инвалида према чл. 1., лекари предузеће детаљан преглед над њим и утврдиће тачно врсту и тежину озледе или болести, служећи се свим научним средствима и “Упутством за процену онеспособљености код инвалида”, које је прописано решењем Министра Социјалне Политике ИБр. 15586 од 11-VI-1921. год.

У тешким и сумњивим случајевима комисија ће упутити инвалида на посматрање у болницу или ће тражити мишљење од специјалисте, а инвалиду одредиће комисија дан и место накнадног прегледа.

Диagnoзу озледе или болести и степен неспособности потписују оба лекара. Ако се оба лекара не би сложила у диагнози и степену неспособности, млађи одваја и образлаже своје мишљење, а комисија шаље цео предмет специјалисти, да овај даде своје мишљење, на основу кога ће после комисија донети одлуку.

Члан 32.

На основу упутства за процену онеспособљености код инвалида лекари ће одредити проценат инвалидове опште неспособности за привредни рад, при чему се погоршање услед личне кривице инвалидове не узима у обзир.

Лекари ће такође утврдити, да ли је неспособност стална или привремена и у последњем случају одредиће приближно трајање озледе или болести.

Целокупна комисија одредиће након тога већином гласова, може ли се утврђени проценат због нарочитих прилика, у првом реду због поодмаклих година инвалидових и с тим скопчане тешкоће за изучење новог занимања повисити за ближу вишу стопу, односно да ли се може одредити лицу, коме по “Упутству за процену онеспособљености код инвалида” не би припадало обележје инвалида, најнижа за то потребна стопа т. ј. 20%.

Комисија расправља и доноси одлуке тајно, инвалиду усмено саопштава одлуку комисије о степену његове неспособности за привредни рад председник у присуству свих чланова комисије.

Члан 33.

Инвалиде, који бораве у иностранству а наши су држављани, упућиваће наш дипломатски или конзуларни представник у дотичној држави ради процене њихове неспособности за привредни рад, лекарима, које он одреди, па ће лекарски налаз заједно са саслушањем доставити команди завичајног војног округа, а завичајна прегледна комисија на основу ових аката донеће одлуку о војној и грађанској способности дотичног лица.

Члан 34.

Против решења комисије инвалид има право жалбе суперревизионој комисији у року од 8 дана од пријема одлуке.

Инвалид има право жалбе:

- 1.) у случају материјалне повреде закопа;
- 2.) против лекарске дијагнозе, и
- 3.) против одређеног процента неспособности за општи привредни рад.

Жалба се предаје Команди Војног Округа, на чијој је територији преглед вршен, непосредно или преко општине или поште.

У року од 3 дана после прегледа издаће комисија инвалиду само потврду, да је био на прегледу изначиће на њој дијагнозу и проценат онеспособљености.

Ако инвалид у року од 8 дана не изјави жалбу, решење комисије постаје извршно и команда надлежног војног округа издаје му инвалидско уверење односно привремену објаву, ако је оглашен за привременог инвалида.

Члан 35.

Суперревизиону Комисију сачињава редовна дивизијска Суперревизиона Комисија, на чијој је територији преглед вршен, у коју улазе још један грађански лекар, један представник Министарства Социјалне Политике и један представник Удружења Ратних Инвалида.

Суперревизиона Комисија послужиће се у сврху доношења одлуке свим средствима савремене науке и тражиће мишљења стручних лица односно упутиће инвалида на посматрање у болницу.

Члан 36.

Суперревизиона Комисија одобрава или преиначава одлуку прве комисије и према потреби сама води потребне извиђаје.

У случају преиначења одлуке прве комисије она издаје инвалиду суперревизионо уверење.

У случају жалбе против одлуке прве комисије:

а.) у погледу дијагнозе, Суперревизиона Комисија извршиће поновни преглед инвалида и донеће одлуку о врсти и тежини озледе или болести и утврдиће степен неспособности;

б.) у погледу досуђене стопе инвалидности Суперревизиона Комисија решаваће на основу аката.

Члан 37.

Против решења Суперревизионе Комисије нема никакве даљне жалбе.

Ако је решење донето у одсутности инвалида, а он докаже да је оправданим разлозима био спречен да дође, о чему решава Суперревизиона Комисија, његов ће се предмет поново узети у претрес.

Члан 38.

Односно наплате трошкова важе за чланове прегледаних комисија, који су државни чиновници, постојећи закони и уредбе, те за војне чиновнике падају на терет Министарства Војног и Морнарице, а за грађанске на терет Министарства Социјалне Политике.

Представнику Инвалидског Окружног Одбора признаје се као накнада и награда по 10.дин. од предмета, но најмање 30 дин. а највише 50 динара дневно.

Лекарима чиновницима и нечиновницима, признаје се за сваки предмет по 10 динара а најмање 50и највише 100 динара дневно без обзира на то да ли је комисија амбулантна или стална.

За грађанска лица, који су чланови прегледаних комисија, важе у питању накнаде подвоза и других путних трошкова прописи и уредбе о накнади трошкова за службена путовања указаних чиновника са платом испод 5.000 динара односно испод VII. чиновничког разреда.

Лекарима специјалистима од којих се буде тражило мишљење, одредиће награду Министарство Социјалне Политике односно његови подручни органи према предлогу комисије, која је тражила мишљење.

Члан 39.

На дан прегледа добиће инвалид од команде војног округа новчану храну, коју примају војници дотичног или најближег гарнизона. За полу дане неће се давати новчана храна.

Б.) *Пријава заинвалидску потпору (пензију).*

Члан 40.

Лични инвалиди и остала лица, наведена у чл. 1. овог закона, као и породице погинулих, помрлих и несталих ратника, треба да поднесу пријаву за инвалидску потпору (пензију):

У Србији и Црној Гори: Инвалидском Суду код Окружне Заштите Инвалида, Деце и Младежи.

У новоприсаједињеним покрајинама Инвалидском Одсеку Одељења за Социјалну Скрб код Покрајинске Управе, а на територији Баната, Бачке и Барање Инвалидском Одсеку Министарства Социјалне Политике у Новом Саду.

Инвалидски ће Суд (Одсек) од Команде војног округа или других власти тражити све податке, са којима ове располажу а који су потребни за стицање права на инвалидску потпору.

За овим ће Инвалидски Суд (Одсек) доставити цео предмет са свима прикупљеним подацима надлежном Општинском Суду, да овај уз сарадњу месних надлештава прикупи и све остале податке, потребне за решење дотичне инвалидске потпоре.

Прикупљање потребних података Општински Суд и остала надлештва морају сматрати као веома хитну ствар и Општински је Суд дужан да прикупљене податке врати Инвалидском Суду (Одсеку) најкасније у року од 14 дана после пријема.

Члан 41.

На случај да нема званичних доказа о извесном податку или чињеници Инвалидски Суд (Одсек) ће тражити, да Општински Суд или полицијска власт саслуша сведоке на које се молилац позвао за доказ својих навода. Сведоци морају свој исказ потврдити заклетвом.

Но ако молилац у својој пријави није именовоа сведоке, који би својим исказима утврдили истинитост молиочевих навода, Инвалидски Суд (Одсек) ће тражити, да Општински Суд или полицијска власт позове молиоца, да именује био своје ратне другове и очевидце, било то друга која лица која би могла истинитост његових навода и исказима својим потврдити, и ова као таква саслушати па их на исказ заклетви.

Сведоци по другим општинама саслушаваће се преко најближе општинске, полицијске или војне власти с тим, да ове имају у свему поступити како је напред изложено.

Према потреби Инвалидски Суд (Одсек) може и сам позвати лично молитеља и сведоке па их заклетви за доказ истинитости навода изнесених у пријави.

Члан 42.

Инвалидском Суду председава указни чиновник, који има правни факултет, иначе најстарији чиновник по годинама државне указне службе. Записник ће водити један члан Суда или једно лице, које ће одредити председник Инвалидског Суда.

Члан 43.

У редовним случајевима инвалидска потпора досуђиваће се у Србији и Црној Гори од дана пријаве, али лицима, која су дошла у инвалидско стање пре окупације, па се пре окупације и пријавила, инвалидска потпора ће се давати од дана, када су дошли на своје сопствено издржавање, ако се то може утврдити, иначе од дана опште евакуације, тј. 1. октобра 1915 год.

Ако су ова лица дошла у инвалидско стање за време непријатељске окупације, онда ће им се инвалидска потпора досуђивати од дана, када су дошли у инвалидско стање разуме се ако нису били на државном издржавању, иначе од дана, од када су дошли на своје издржавање. Породицама погинулих, помрлих и несталих хранитеља

(инвалида), који су изгубили живот пре окупације, па се пре ове и пријавиле, инвалидска ће потпора досуђивати од дана опште евакуације, т. ј. 1. октобра 1915 год., ако не могу доказати дан пријаве, а ако докажу, онда од дана раније пријаве.

Породицама лица, које је непријатељ из војних и политичких разлога липшо живота за време окупације, инвалидска ће се потпора одређивати од дана смрти или нестанка хранитеља (инвалида).

Члан 44.

Инвалиди и инвалиди добровољци српске и црногорске војске, који су по српском или црногорском закону о потпори војних инвалида били оглашени као потпуни инвалиди, задржавају и на даље своју потпору у досадањем износу, ако су приликом прегледа на основу упустава Министарства Социјалне Политике ИБр. 15586. од 11. јуна 1921. год., били оглашени као инвалиди са барем 50% или више постотка инвалидности, сви остали пак, ако постотак њихове инвалидности износи барем 20%, уживаће потпору, која је истим законима призната полу-инвалидима.

Члан 45.

Инвалидски Суд (Одсек) свако решење о досуђеној инвалидској потпори доставиће заједно са свима актима тога предмета надлежном државном заступнику на разматрање, који је дужан да у року од 5 дана врати Инвалидском Суду (Одсеку) предмет са изјавом да ли је с решењем задовољан. У случају да нађе да решење није правилно донешено, изјавиће образложену жалбу коју ће заједно са актима у истом року доставити Инвалидском Суду (Одсеку) ради спровођења Врховном Инвалидском Суду, а за новоједињене покрајине Министарству Социјалне Политике.

Члан 46.

Молилац има право да се жали против решења у року од 15 дана по пријему истог Инвалидском Суду (Одсеку) непосредно или преко поште, а жалбу може изјавити и преко свог Општинског Суда, који је дужан да молиоца бесплатно саслуша са којих разлога изјављује жалбу, те да његову жалбу са саслушањем пошаље најдаље за 24 сата надлежном Инвалидском Суду (Одсеку).

Члан 47.

По жалби било заступника државних интереса било по жалби молиоца у последњем степену за Србију и Црну Гору расправља Врховни Инвалидски Суд а за новоједињене покрајине Министарство Социјалне Политике.

Врховни Инвалидски Суд (Министарство Социјалне Политике) може предмет вратити Инвалидском Суду (Одсеку), ако нађе да није потпуно ислеђен да ислеђење допуни иначе можс преиначити или оснажити донешено решење.

Члан 48.

Решење Инвалидског Суда (Одсека), на које у одређеном року није била поднешена жалба или које је Врховни Суд (Министарство Социјалне Политике) коначно расправио, постаје извршним, о чему ће надлежни Инвалидски Суд (Одсек) известити молиоца преко Општинског Суда као и Окружну Заштиту Инвалида, Деце и Младежи.

Члан 49.

Инвалидски Судови у границама Црне Горе извршиће ревизију свих инвалидских потпора, по којима су од 1. децембра 1918, год. донела решење друга надлештва и донеће нова решења саобразно овом Закону.

В. Исплата потпора и додатака и осталих помоћи.

Члан 50.

Начин исплате разних помоћи по овом закону прописаће Министарство Социјалне Политике споразумно са Министром финансија.

Исплата може се поверити државним и самоуправним надлештвима и установама (поштанска штедионица), Инвалидским Удружењима као и разним хуманим и привредним установама (сеоским задругама).

ГЛАВА XI.

Члан 51.

Закладе, благодејања и прилози.

Све закладе, благодејања и добровољни прилози, који постоје код разних грађанских и војних власти, а нарочито; су одређени за потпомагање лица, која су заштићена по овом закону, предаће се Министарству Социјалне Политике за “Народни фонд за инвалиде и породице палих” у смислу чл. 74. и 75. Финансијског Закона за 1920-21. годину.

За прикупљање добровољних прилога у корист лица заштићених овим Законом потребно је одобрење Министарства Социјалне Политике, односно његових подручних обласних органа.

Министар Финансија ставиће у буџет за 1922. год. суму од 20,000.000. динара као субвенцију “Народном фонду за инвалиде и породице палих”, која ће се сума употребити за сврхе према чл. 75. Финансијског закона за 1920-21. годину.

Члан 52.

Одредбе постојећих закона и уредаба, у колико се оне косе са одредбама овог закона, стављају се изван снаге.

Овлашћује се Министар Социјалне Политике да пропише правилник за извршење овог закона.

Члан 53.

Овај закон ступа на снагу, кад га потпише Краљ, са обнародовањем у Службеним Новинама.

Овај закон замењује:

1.) Уредбу о привременој помоћи инвалидима и породицама погинулих, помрлих и несталих ратника од 14-II-1920. г. Службене Новине од 2. Јуна 1920. г. број 112.

2.) Уредбу о изменама и допунама предње Уредбе од 25-III-1921. год., Службене Новине од 21-IV-1921. г., број 89.

3.) Уредбу о ликвидацији нерешених пријава за инвалидску потпору у Србији у Црној Гори од 26-X-1920. год., Службене Новине од 30-XII-1920. г. број 292.

4.) Уредбу о изменама и допунама предње Уредбе од 21-II-1921. г., Службене Новине од 1-III-1921. г., број 46.

5.) Правилник за привремено дозначивање пензија и додатака војним инвалидима и породицама палих, помрлих и несталих ратника на територији Баната, Бачке и Барање од 9-II-1921. г., Службене Новине од 23-II-1921. г., Број 41.

6.) Правилник о полагању мајсторског испита у Инвалидским реедукационим школама од 9-II-1921. г., Службене Новине од 11-II-1921. г., број 31.

7.) Уредбу о општем прегледу инвалида од 27-VI-1921. г., Службене Новине од 21-VII-1921. г., број 160.

Списак Уредаба Министарства Социјалне Политике бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 12. Службене Новине бр. 195. из 1921. год.

Препоручујемо нашем Министру Социјалне Политике, да се овај Закон обнародује, а свима нашим Министрима да се о његовом извршењу старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

28. децембра 1921. год.

Београд.

АЛЕКСАНДАР I с. р.

Видео и ставио Државни печат

Чувар Државног Печата

Министар Правде,

Д-р Лазар Марковић, с. р.

Председник Министарског Савета,

Министар Иностранних Дела,

Ник. П. Пашић, с. р.

Министар Припреме за Уставотворну

Скупштину и Изједначење Закона,

Марко Трифковић, с. р.

Министар Просвете,

Св. Прибићевић, с. р.

Министар Унутрашњих Дела,

Д-р Војислав Маринковић, с. р.

Министар Саобраћаја,

Андра Станић, с. р.